

UEFA Grassroots 'C' edzőképzés kiegészítő tanfolyam

SZOCIOLÓGIAI ISMERETEK MAGYARORSZÁGRÓL

*demográfiai jellegzetességek,
gyermekszegénység,
kisebbségi, nemzetiségi csoportok*

Baranya István

UEFA 'Pro',
pszichológus

Mi a szociológia ?

A szociológia az emberek közötti kapcsolatokkal, az interakciókat meghatározó és befolyásoló tényezőkkel, az interakciók során kialakuló csoportokkal, az intézményekkel és szervezetekkel, az átfogó intézményi és csoportstruktúrákkal foglalkozó társadalomtudomány

(Magyar Nagylexikon)

A SZOCIOLÓGIAI ÁGAZATAI

- családszociológia
- vallásszociológia
- értékszociológia
- oktatásszociológia
- kultúrszociológia
- művészetpszichológia
- médiaszociológia
- munkaszociológia
- gazdaságszociológia
- üzemszociológia
- politikaszociológia
- szervezetszociológia

A SZOCIOLÓGIA ÉS ROKONTUDOMÁNYAI

Alapfogalmak I.

ETNIKAI CSOPORT, KISEBBSÉGEK

MU-ben egy csapatban

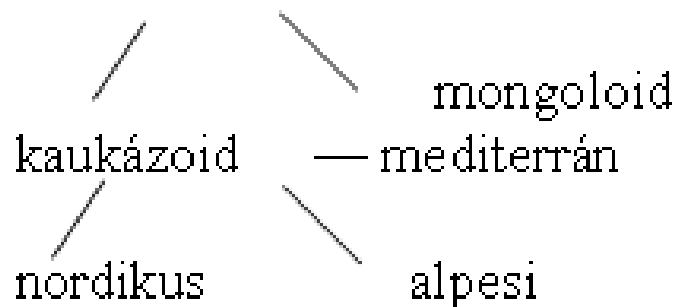
Biológiai megközelítés

- Faj → tudományos és köznapi értelmezés

↓
az emberiség
egyetlen faj

↓
fehérek
feketék
sárgák

- rassz → fajta — negroid

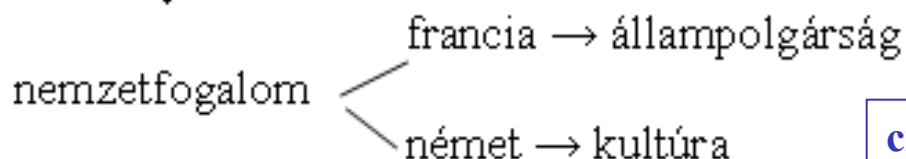

Alapfogalmak I.

ETNIKAI CSOPORT, KISEBBSÉGEK

Társadalmi megközelítés

- **nemzet** → közös nemzeti identitástudat

cigányság

- **Etnikai csoport** → közös kulturális identitástudat
- **Nemzeti kisebbség** → többségtől elkülönülő identitás
- **Vallási kisebbség**

**12 törvény által
elismert
Pl. németek**

**Bayern M.
egy csapatban**

Ribéry

Schweinsteiger

Alapfogalmak I.

ETNIKAI CSOPORT, KISEBBSÉGEK

Kapcsolódó problémák

- Rasszizmus
- Etnocentrizmus
- Nacionalizmus
- Előítélet
- Diszkrimináció

Alapfogalmak I.

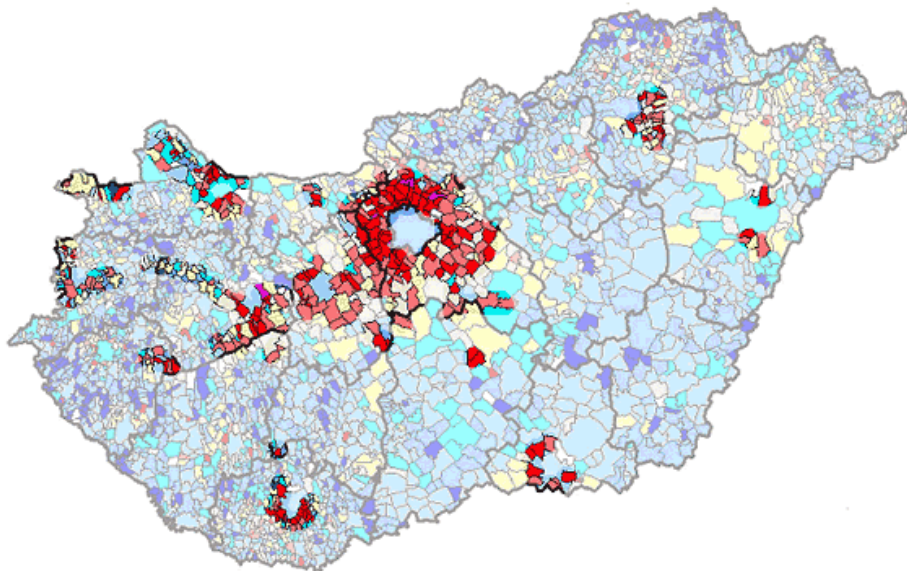
ETNIKAI CSOPORT, KISEBBSÉGEK

- **Rasszizmus:** hátrányos megkülönböztetése, az a felfogás, amely szerint az a faj, amelyhez az adott ember tartozik, vagy pontosabban tartozónak vallja magát, magasabb rendű, mint a többi faj, például intelligensebb, erkölcsösebb stb
- **Antiszemitizmus:** Az antiszemitizmus szóbeli vagy fizikai megnyilvánulási formái irányulhatnak zsidó- vagy nem zsidó emberek ellen,
- **Etnocentrizmus:** a saját etnikai csoport vagy nemzet magasabb rendű, mint a többiek.
- **Előítélet:** valamely csoport tagjaival szembeni negatív érzelmi viszonyulást, amely azon alapul, hogy ezek az emberek a csoport tagjai
- **Diszkrimináció:** egyes emberek hátrányos kezelése azon az alapon, hogy azok valamely

Alapfogalmak I.

ETNIKAI CSOPORT, KISEBBSÉGEK

Migráció fogalma → személyek és csoportok tartós lakóhelyváltozással együtt járó mozgása

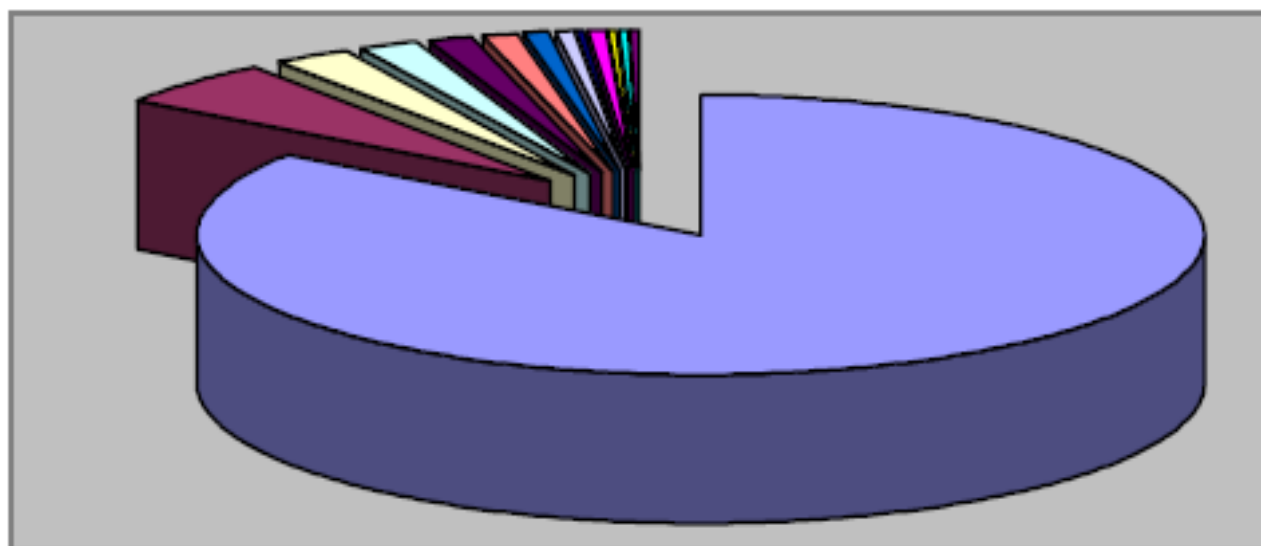
Migráció alapkategóriái

belső migráció → közigazgatási határt átlépő lakóhely változtatás

nemzetközi migráció → országhatárt átlépő lakóhely változtatás

- bevándorlás/immigráció
- kivándorlás/emigráció

1.ábra: A Magyarországon élő kisebbségek aránya

Kisebbségek Magyarországon

Kisebbségek Magyarországon
2001. (Forrás KSH)

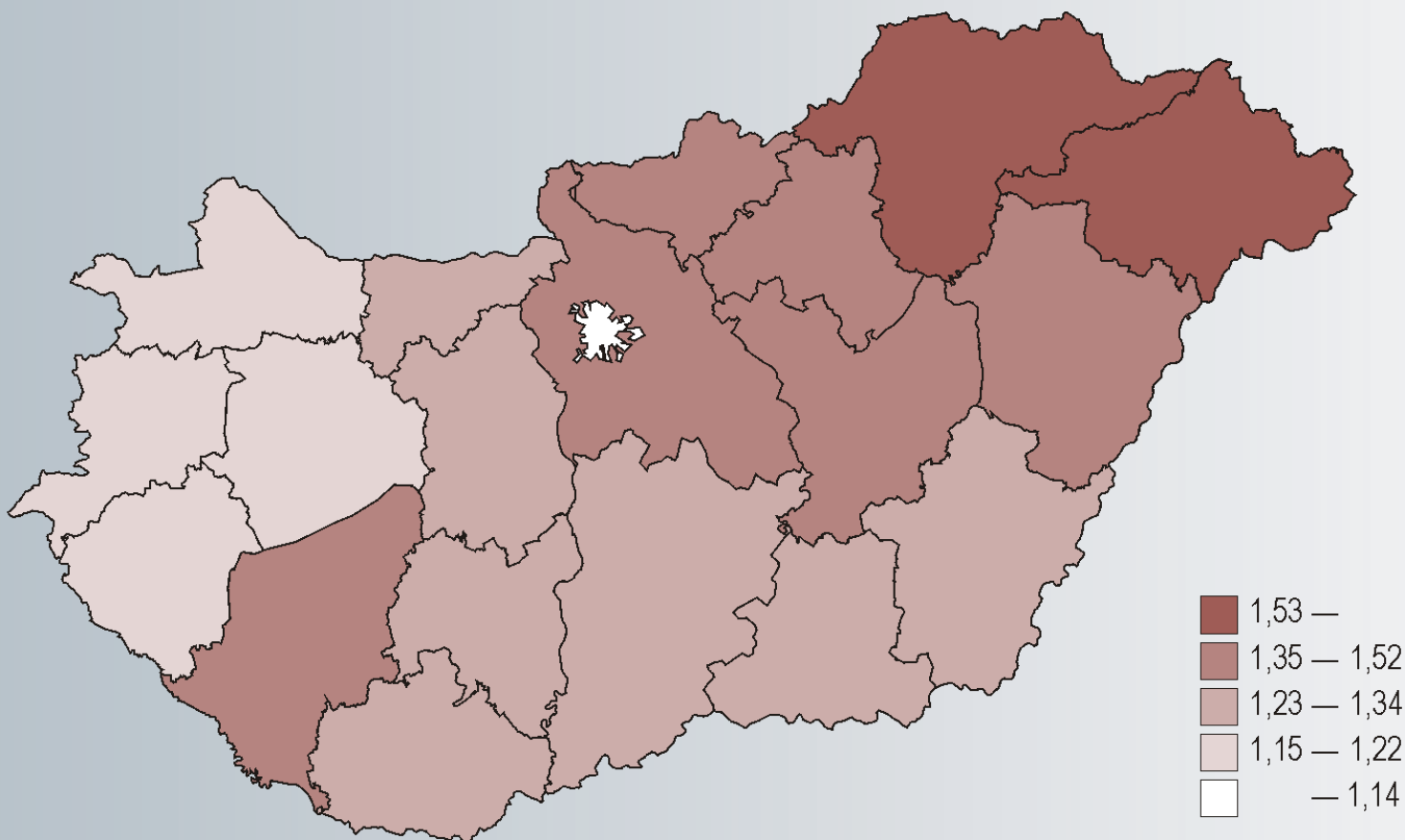
Kisebbség	fő	Lakosság %-a	Kisebbsé giek %-a
Bolgár	2316	0,02	0,52
Cigány	205720	2,02	46,47
Görög	6619	0,06	1,50
Horvát	25730	0,25	5,81
Lengyel	5144	0,05	1,16
Német	120344	1,18	27,18
Örmény	1165	0,01	0,26
Román	14781	0,14	3,34
Ruszin	2079	0,02	0,47
Szerb	7350	0,07	1,66
Szlovák	39266	0,39	8,87
Szlovén	4832	0,05	1,09
Ukrán	7393	0,07	1,67
Összesen	442739	4,34	100,00

Magyarország népességváltozásának hosszú távú trendjei

Területi különbségek

1. A természetes szaporodásban: hagyományosan
Kelet-Magyarország áll az élen
 - Romák magas aránya
 - Megkésett demográfiai átmenet és egyéb hatások
2. Legalacsonyabb a természetes szaporodás
Budapesten és a Nyugat-Dunántúlon
3. A halálzási mutatókban: is
Kelet-Magyarország vezet
4. A belső vándorlás: a fővárosi agglomeráció és
Nyugat-Magyarország felé irányul

G.18. TELJES TERMÉKENYSÉGI ARÁNYSZÁM MEGYÉNKÉNT, 2001
TOTAL FERTILITY RATE BY COUNTIES, 2001

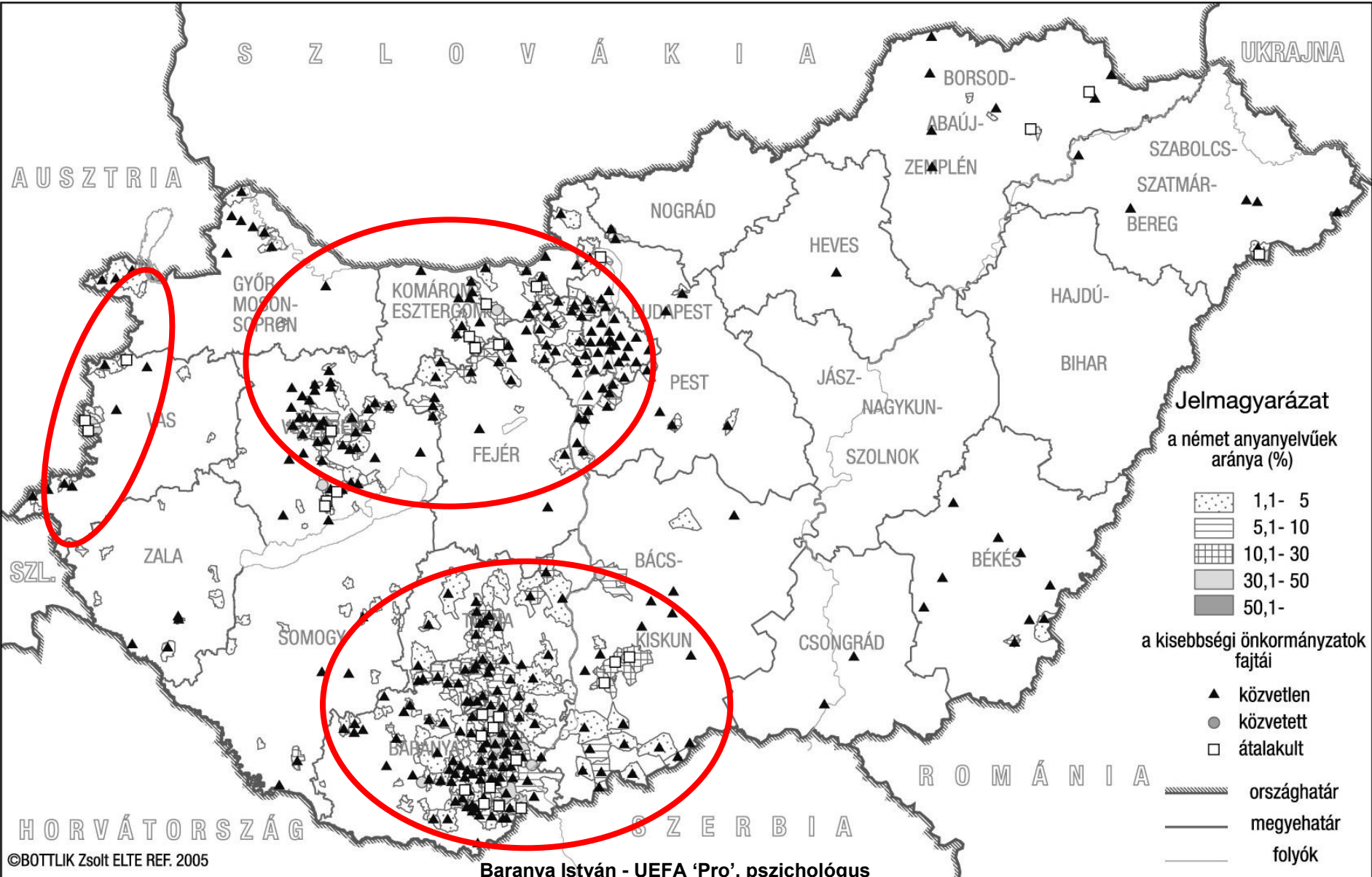
Nemzetiségek Magyarországon

Az egykor nagyszámú nemzetiségi csoportok töredékei

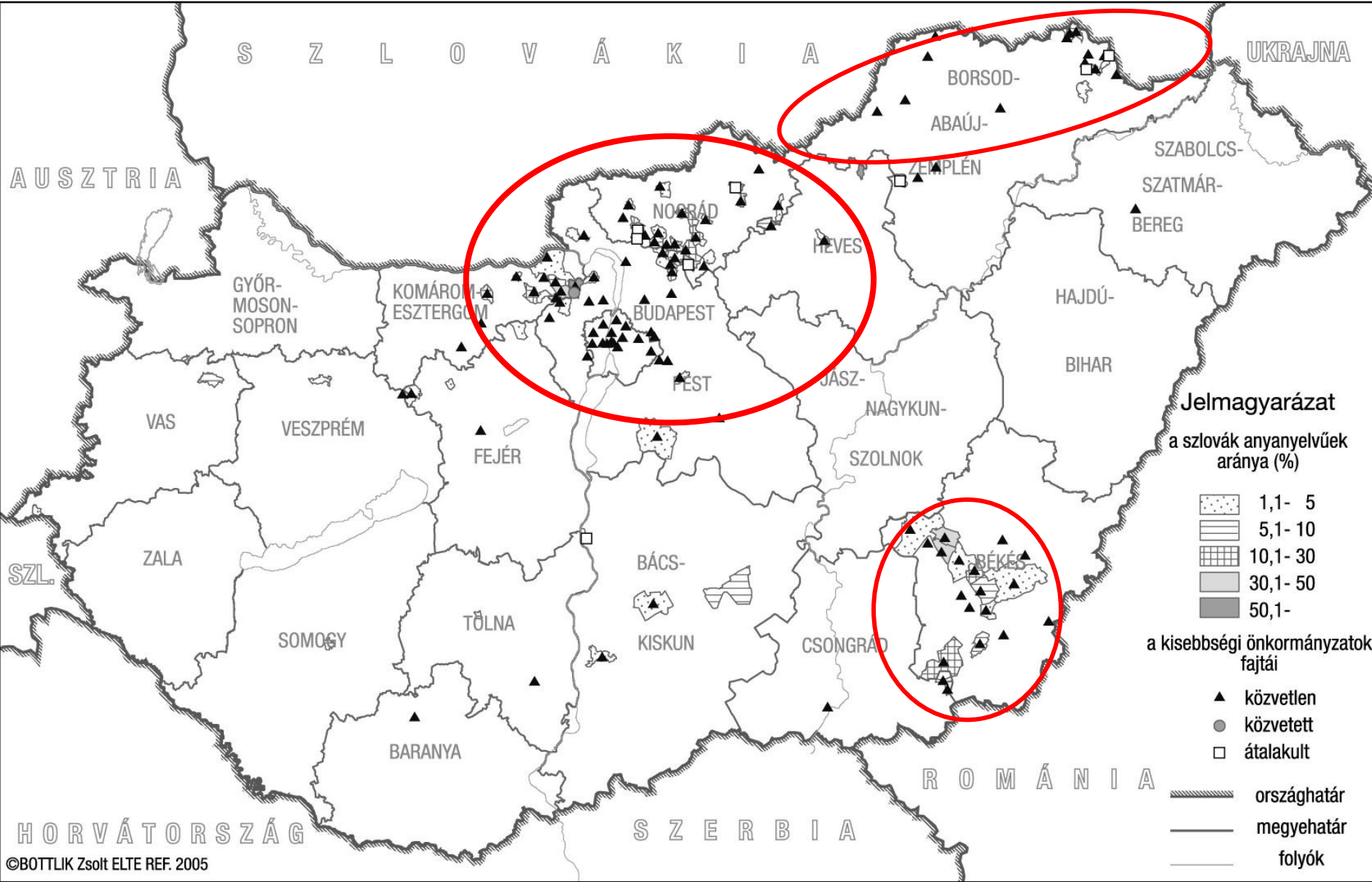
- A trianoni békekötés után Magyarország lényegében egynyelvű ország lett
- Jelenleg a **nemzetiségi lakosság (hivatalos) aránya: 4,3%**
 - **Romák: népszámlálás** szerint: **206 ezer fő. Becslések: 5-600 ezer fő.**
 - **Németek:** népszámlálás: **120 ezer fő.** Becslés: 180-200 ezer fő.
 - **Szlovákok:** 40 ezer, becsült: 80-100 ezer fő.
 - **Horvátok:** 25 ezer, becsült 40-50 ezer fő
 - **Románok:** 15 ezer, becsült 20-25 ezer fő
 - **Szerbek:** 7 ezer becsült 10-12 ezer fő,
 - **Szlovének:** 5 ezer fő

Német

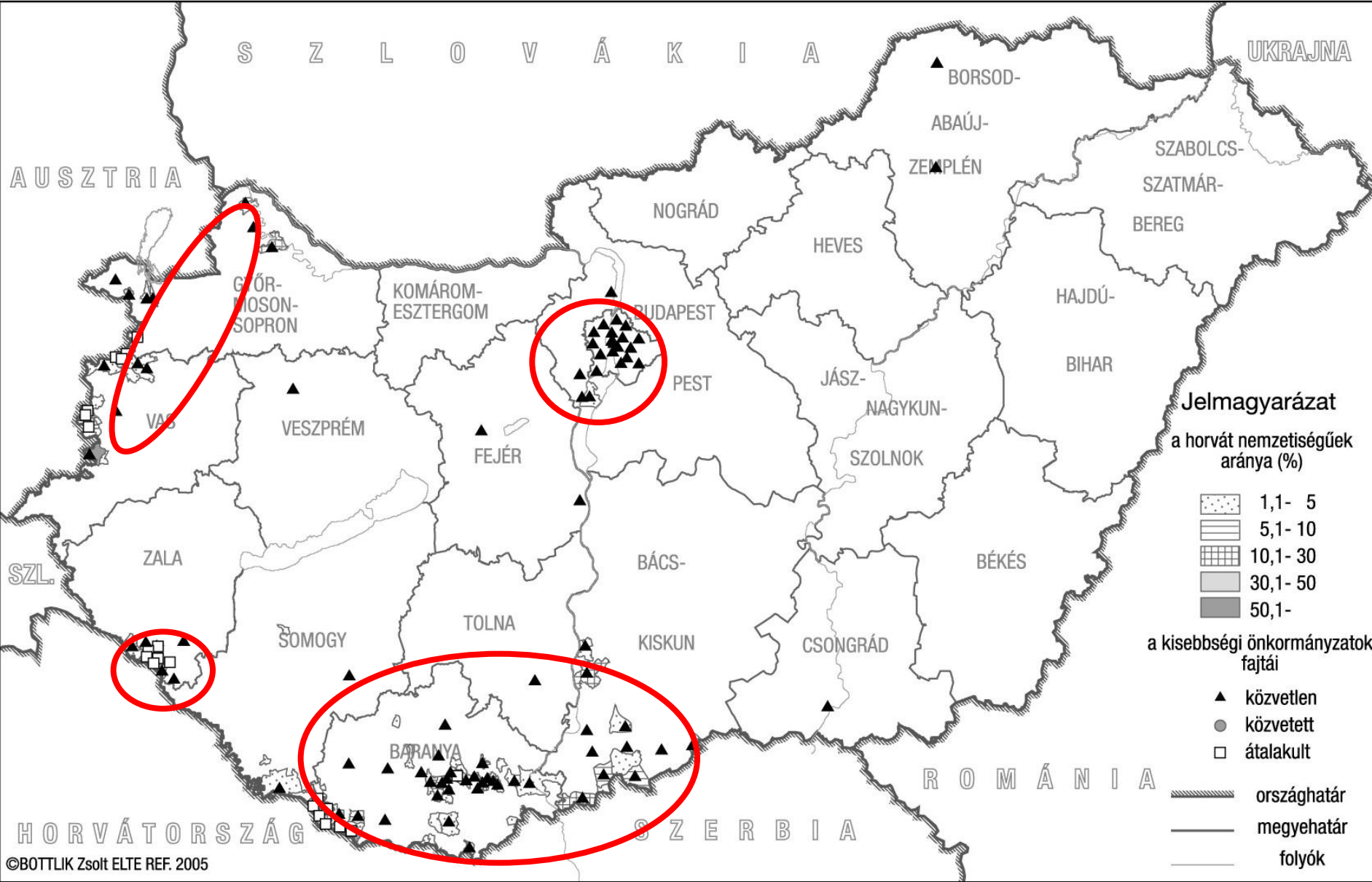
kisebbségi önkormányzataik (2004) Magyarországon

kisebbségi önkormányzataik (2004) Magyarországon

A horvátok aránya (2001) és kisebbségi önkormányzataik (2004) Magyarországon

©BOTTLIK Zsolt ELTE REF. 2005

A románok aránya (2001) és kisebbségi önkormányzataik (2004) Magyarországon

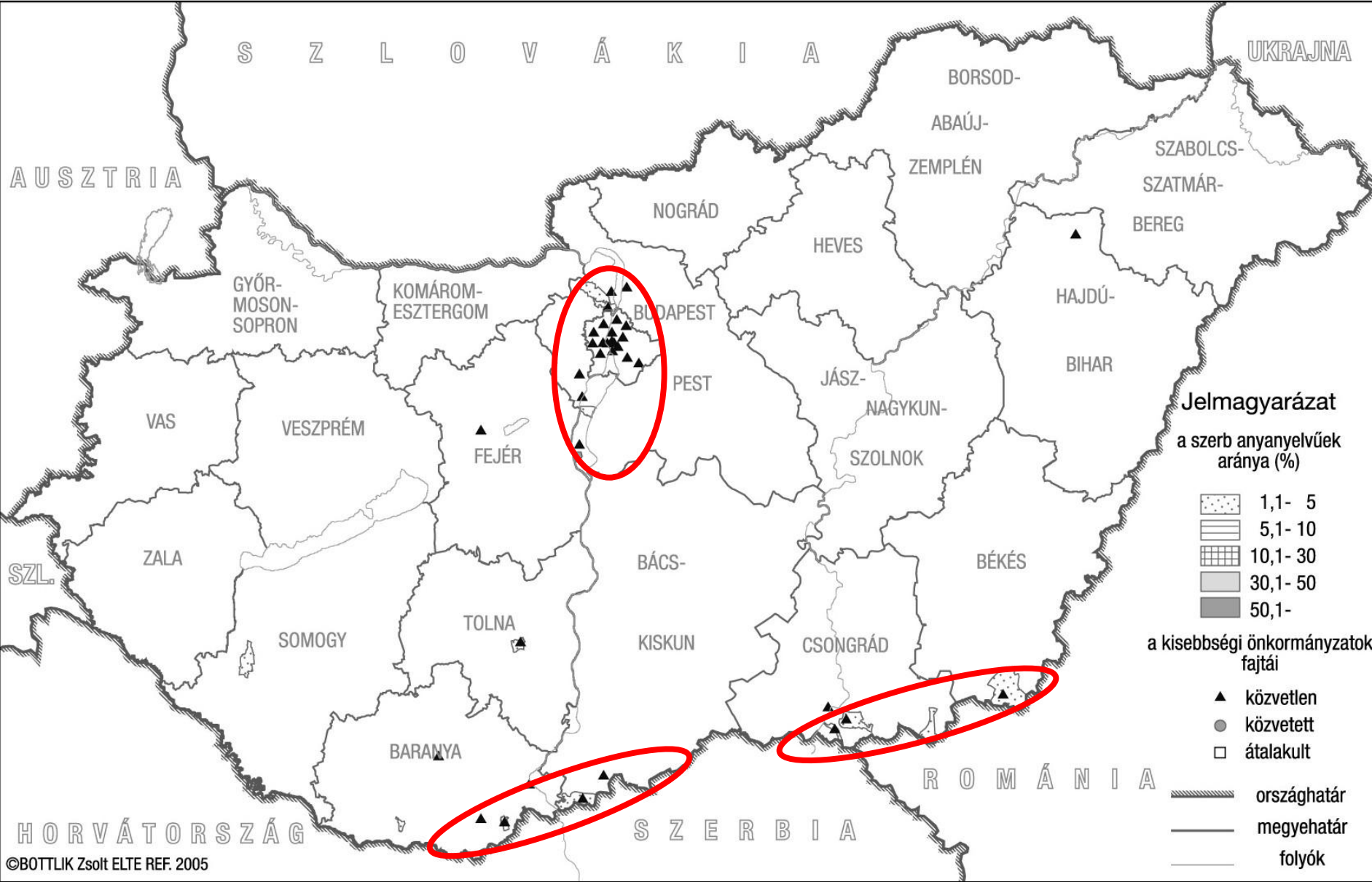

A szlovének aránya (2001) és kisebbségi önkormányzataik (2004) Magyarországon

©BOTTLIK Zsolt ELTE REF. 2005

A szerbek aránya (2001) és kisebbségi önkormányzataik (2004) Magyarországon

Romák Magyarországon

Les Roms en Europe en 2007

Estimation haute
Total : 9 175 000

Nombre de Roms
par pays (en milliers)

2 400

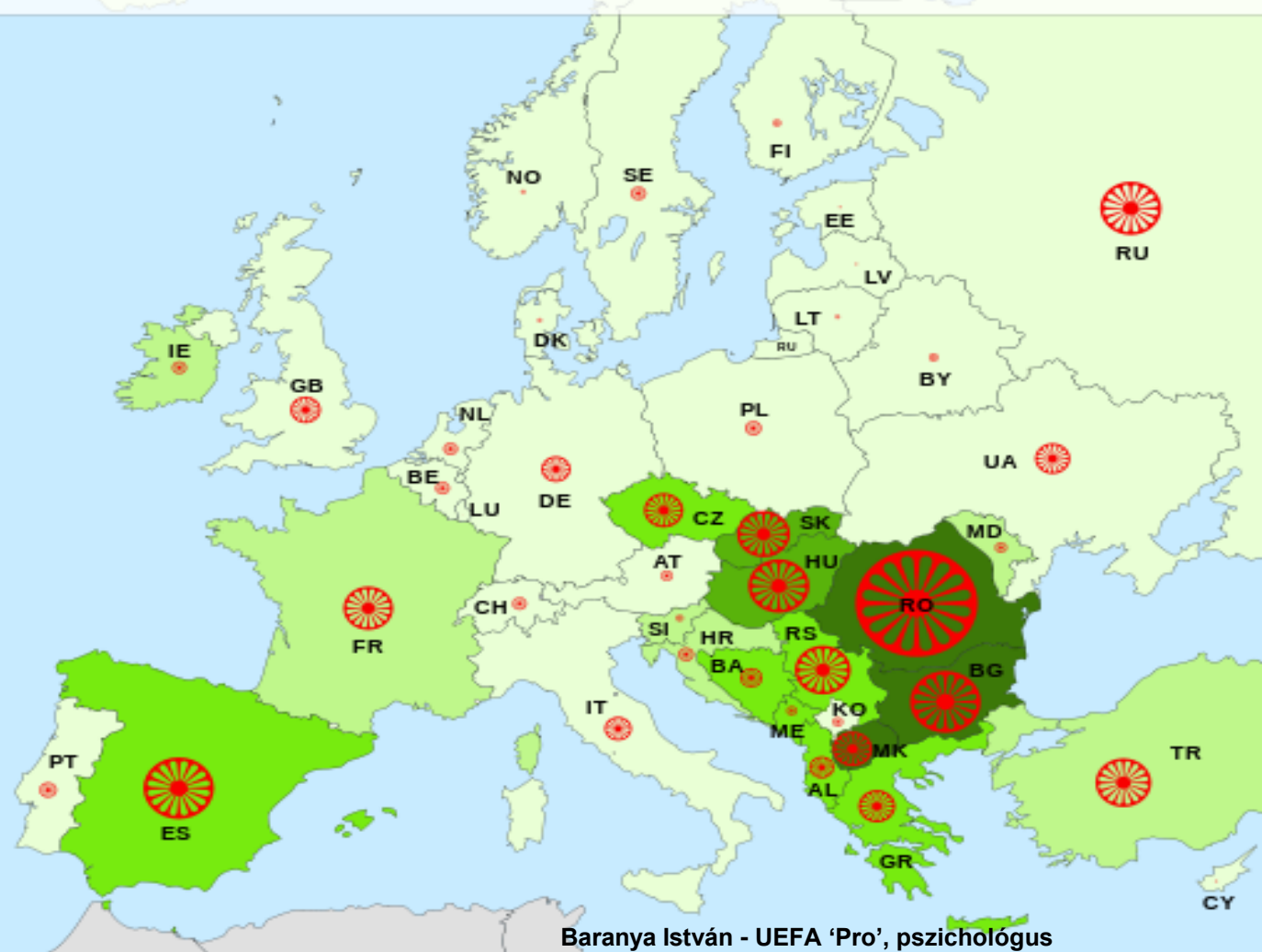
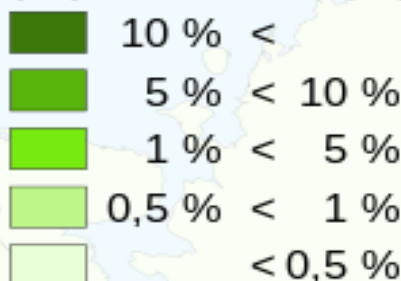
800

200

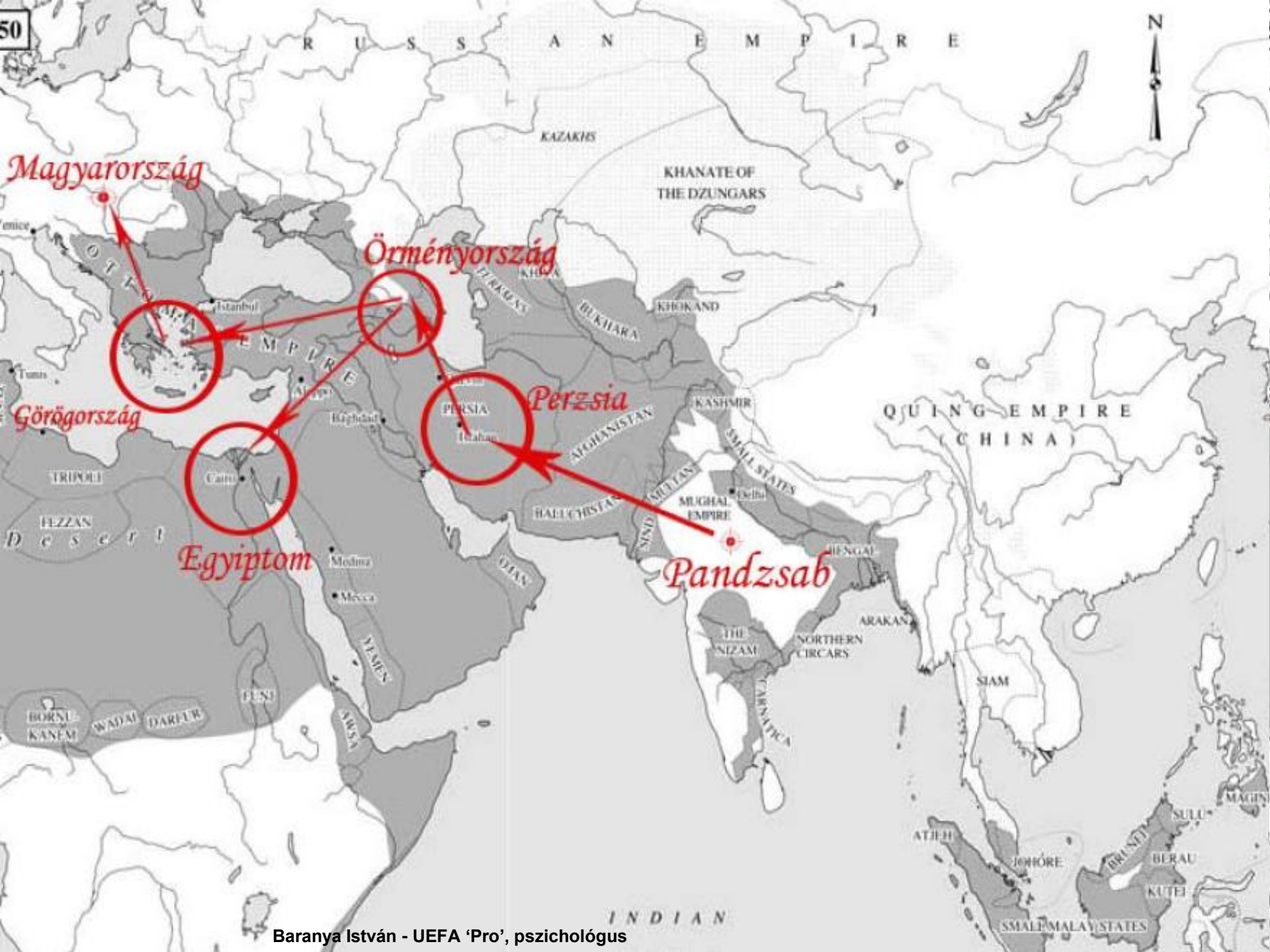
35

4

Part des Roms dans
la population des pays

AL	Albanie	100 000
AT	Autriche	25 000
BA	Bosnie-Herzégovine	80 000
BE	Belgique	35 000
BG	Bulgarie	800 000
BY	Biélorussie	15 000
CH	Suisse	35 000
CY	Chypre	1 500
CZ	Tchéquie	250 000
DE	Allemagne	140 000
DK	Danemark	4 000
EE	Estonie	1 500
ES	Espagne	800 000
FI	Finlande	12 000
FR	France	400 000
GB	Royaume-Uni	150 000
GR	Grèce	220 000
HR	Croatie	40 000
HU	Hongrie	600 000
IE	Irlande	35 000
IT	Italie	120 000
KO	Kosovo	20 000
LT	Lituanie	4 000
LU	Luxembourg	150
LV	Lettonie	8 000
MD	Moldavie	25 000
ME	Monténégro	20 000
MK	Macédoine	250 000
NL	Pays-Bas	35 000
NO	Norvège	4 000
PL	Pologne	45 000
PT	Portugal	50 000
RO	Roumanie	2 400 000
RS	Serbie	500 000
RU	Russie	600 000
SE	Suède	40 000
SI	Slovénie	10 000
SK	Slovaquie	450 000
TR	Turquie	500 000
UA	Ukraine	200 000

Kit nevezhetünk cigánynak ?

- Egy lehetséges válasz **(pl. jogi értelemben)** szerint cigány az, aki annak vallja magát.
- Ez a válasz azért figyelemre méltó, mert a legutóbbi, 2001-es népszámlálásnál 190 ezer fő, a **cigányoknak alig harmada (becsült adat) vallotta cigánynak magát.**

Romák Magyarországon

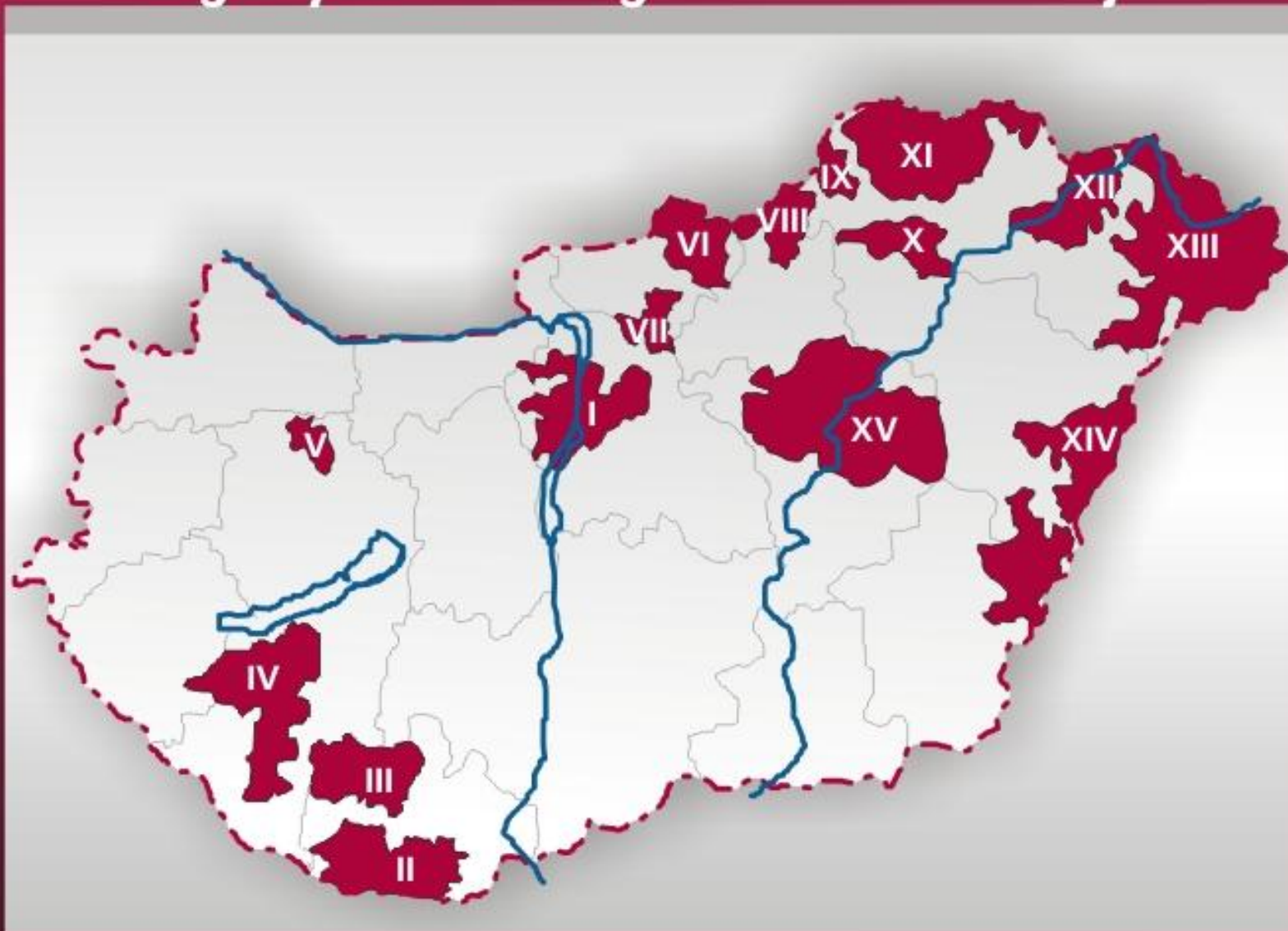
- **Romák:** régi (középkorban) nemzetiségi csoport, de jelentős utánpótlások még a XIX. században, a XX. század első felében is
 - Ekkor Románia, Erdély területéről vándorolnak be (oláh cigányok)
- **A második világháború előtt** 100 ezer főnél több, roma holocaust.
 - Lélekszámukat a **világháború után** 60-70 ezer főre becslik
 - Demográfiai forradalom: magas születésszámok (az utóbbi évtizedben már jelentős csökkenés)
 - **Területi szerkezet:** erőteljes térbeli szegregáció
 - **Arányuk magas:** Borsod, Szabolcs, Baranya megyében
 - **Budapesten él a hazai cigányság kb. 1/5-e:** (VIII., VII., IX., XX., X. kerület)
 - **Nyugat-Dunántúlon kevesen**
 - **A városok közül:** Miskolc, Ózd, Encs, Nyírbátor

Az 1971-ben elfogadott roma nemzeti zászló, közepén a **csakra** vagyis életkerék.

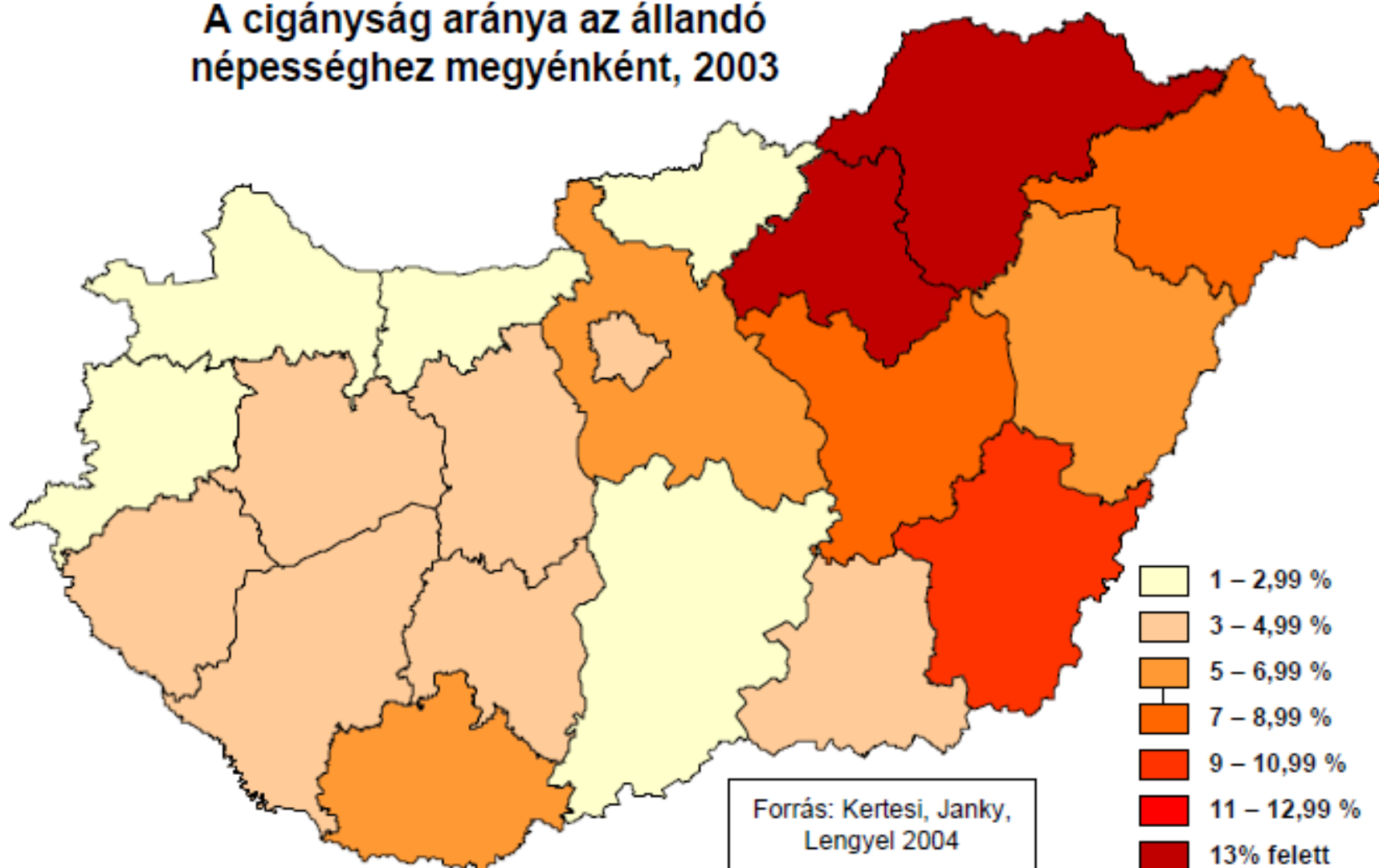

Magyarország

cigányok által leginkább lakott tájai

A cigányság aránya az állandó népességhez megyénként, 2003

Megyei létszámok 2010-ben

Bács-Kiskun	11 500
Baranya	28 900
Békés	43 300
Borsod-A.Z.	99 300
Csongrád	15 800
Fejér	17 800
Győr-Moson-S.	11 900
Hajdú-Bihar	31 300
Heves	52 000
Jász-Nagykun-Sz.	25 700

Komárom-Esztt.	3 500
Nógrád	31 300
Pest	20 400
Somogy	29 600
Szabolcs-Szatmár	38 500
Tolna	11 900
Vas	7 500
Veszprém	15 800
Zala	13 300
Budapest	60 000

Etnikai csoportok

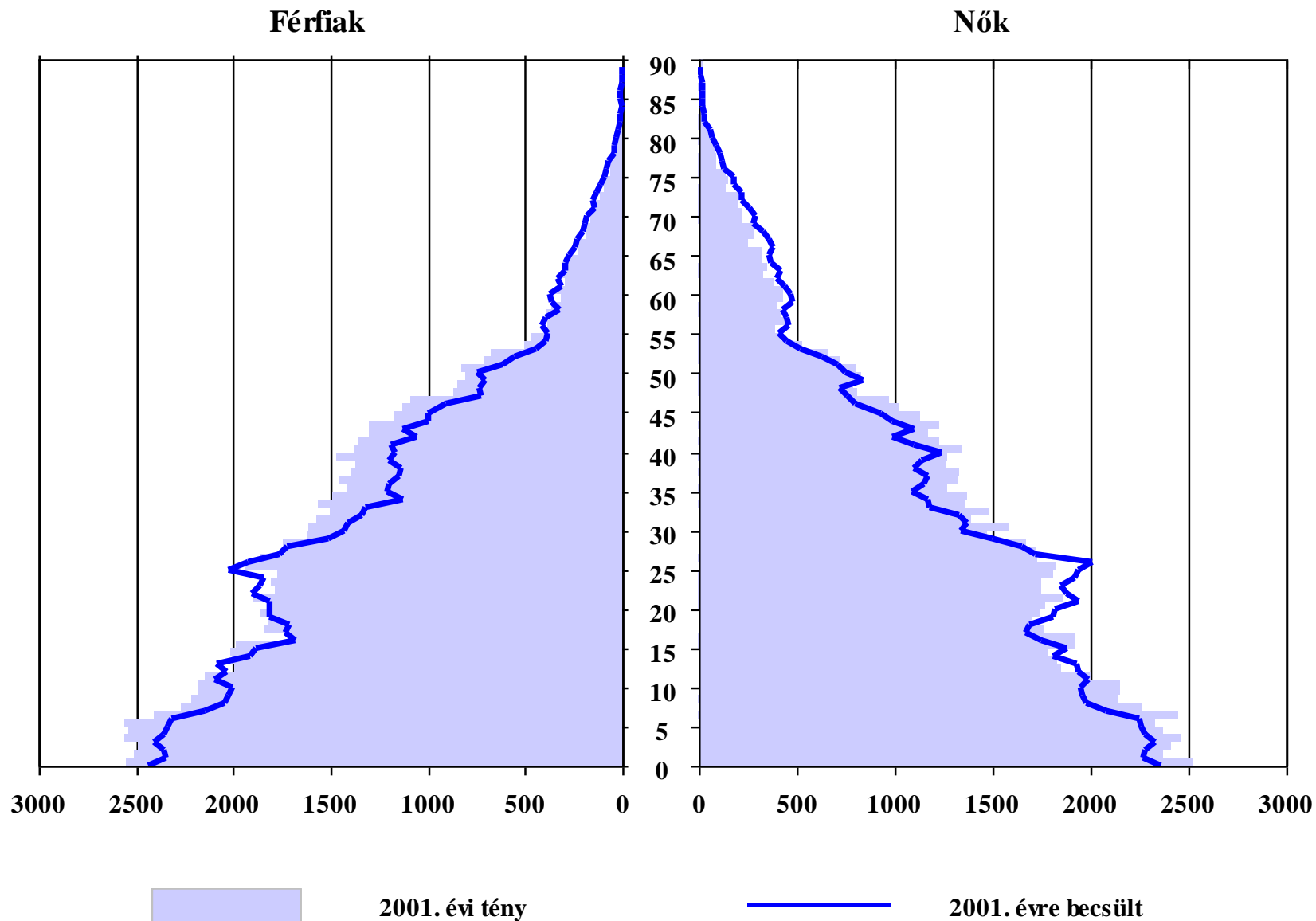
A romák legfőbb etnikai csoportjai (más felfogás szerint különböző népek):

- **Gitanók vagy kalók (spanyol cigányok)** – Spanyolország, Portugália, Dél-Franciaország, , Észak-Afrika.
- **Szintók (mánusok, német cigányok)** – Nyugat-Európa, Olaszország, Közép-Európa, Észak-Európa
- **Romnicselek (brit cigányok)** – Egyesült Királyság, Észak-Amerika
- **Vlax romák ("Oláh-cigányok")**: kelderások, lovárik, csurárik, macsyaják stb. – Délkelet-Európa, Kelet-Európa, Közép-Európa, Amerikai Egyesült Államok
- **Romungrók** ("Magyar romák")– Közép-Európa
- **Beások (rudárik)** – Közép-Európa, Brazília
- **Arliják (horahánók, török cigányok)** – Délkelet-Európa, Törökország
- **Bosák (örmény cigányok)** – Törökország
- **Domok (arab cigányok)** – Észak-Afrika, Közel-Kelet
- **Lúrok és gorbatok** (iráni cigányok) – Irán

Magyarország

- A **magyarországi romák**, vagy más néven *cigányok* Magyarországon élő népessége.
- Ők alkotják az ország legnagyobb hivatalosan elismert nemzetiséget.
- A hazai nemzetiségek közül ők az egyedüliek, akik nem rendelkeznek anyaországgal, ezért nem nemzeti kisebbségként, hanem etnikai kisebbségként határozzák meg őket.

Roma korfa

Csak magyarul beszélő cigányok **ROMUNGRÓK 'MAGYARCIGÁNYOK'**

Nyelvük: a romani *kárpáti cigány dialektusa* - lezárt nyelvcsere
(nyelvszigetek: Versend, Csobánka)

Hagyományos foglalkozásaik szerint:
zenészek, vályogvetők, szegkovácsok

Lakóhelyük: Budapest és környéke (pl. Pomáz, Zsámbék)
- a Balaton Északi partja
- a Dunántúl (pl. Pécs, Mohács, Babócsa)

Kétnyelvű cigányok

OLÁH CIGÁNYOK

nyelvük

a

romani

különböző nyelvjárásait beszélik,
melyek hagyományos
foglalkozásaik szerint
különíthetők el:

*lókereskedő, rézműves, fémműves,
üst-foltozó, szőnyegkereskedő,
kovács,
köszörűs, sátoros stb.*

BEÁS CIGÁNYOK

nyelvük

a

román

archaikus változata, melynek hazánkban
három nyelvjárása található meg:

árgyelán - muncsán - ticsán

A beások hagyományos foglalkozásai:
teknővájás, fakanál készítés, kosárfonás

A magyarországi cigányok nyelvi csoportjai

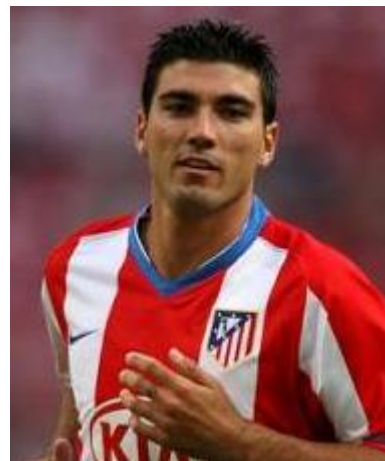
Kemény István kutatása alapján:

- **ROMUNGRÓK 71%**
- **OLÁH CIGÁNYOK 21%**
- **BEÁSOK 8%**

Andrea Pirlo

Észak-Olaszország
lombardiai régiójában
Flero városkában
született egy szinti
családban. Nagyapai
ágon cigány származású

José Antonio Reyes

Sevilla, Arsenal,
Real Madrid,
Atlético Madridban

André-Pierre Gignac

FC Marseille
dél-franciaországi
cigány családba
született , Családja
lakókocsikban él, és
piacozásból tartja fenn
magát.

Freddy Eastwood

a Coventry City
játékosa, Eastwood
félnomád cigány
családból származik

Cantona

cigány származású
francia labdarúgó

Zlatan Ibrahimović

bosnyák-cigány és horvát
származású svéd
válogatott labdarúgó

Rafael Van der Vaart

Heemskerk nevű kisvárosban
született huszonnyolc évvel
ezelőtt. Egy cigánykaraván
tagjaként éltek ekkoriban.
Lakókocsiban laktak, és sokat
utaztak. Még akkor is félig-
nomád családjával élt, mikor 17
évesen bemutatkozott az
Ajaxban

Jesus Navas

Sevilla környékén
született és nőtt fel,
ahol a spanyolországi
cigányság talán
legnagyobb számban
képviselteti magát

Híres cigány labdarúgók

Farkas János

Pisont István

Milan Baros

**Lecigányozták, megverték a szkinhedek, mégis őt
vádolják rasszizmussal. Milan Baros, a Lyon csatára
és a 2004-es Eb-gólkirálya magyarázza a
bizonyítványát.**

**Érzett ellenszenvet valaha is a feketékkel, a zsidókkal
vagy a leszbikusokkal szemben?**

Dehogy! Hiszen engem is lecigányoztak odahaza.
Több százszor előfordult már pályafutásom során, hogy
azt kiabálták rám az ellenfelek: Mocskos cigány!

Hogyan reagált erre?

Hétéves kölyök voltam, amikor először szembesültem
ezzel. Apám sötétebb bőrű, annak idején őt is ugyanígy
„megtalálták”, nekem viszont mindez új volt: kint
fociztam, amikor egyszer csak azt kiáltotta nekem valaki:
rúgd már el azt a labdát, te cigány! Mire én elsírtam
magam, és azonnal hazafutottam. Aztán apám
elmagyarázta, hogy a cigányozást meg kell szoknom, ne
sértésnek fogjam fel, s hogy tanuljak meg együtt élni az
ilyen beszélésekkel. Azt mondta: meglátod, egyszer még
örülni fogsz annak, hogy sötétebb a bőröd. És igaza volt.

Baranya István - UEFA 'Pro', pszichológus

GYERMEKSZEGÉNYSÉG, HÁTRÁNYOS HELYZET, HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZET

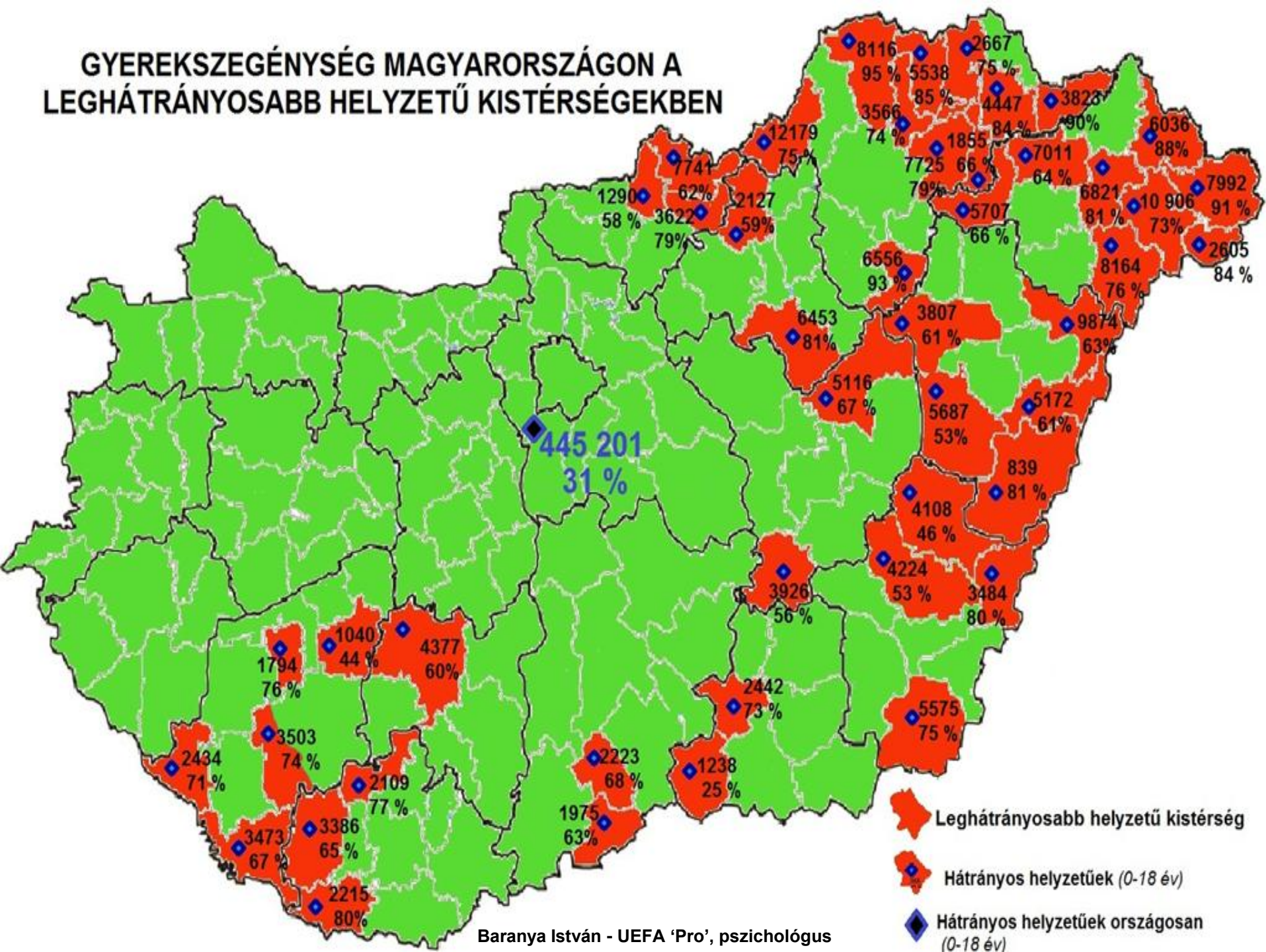
Mottó

„Az a mód, ahogyan a társadalom a gyermekeket kezeli, nemcsak az együttműködés és a törődés fokát jelzi, hanem jól tükrözi társadalmi igazságérzetét, a jövő iránti elkötelezettségét, és azt mennyire fontos az eljövendő generáció emberi feltételeinek javítása.”

(Pérez de Cuéllar ENSZ főtitkár 1989.)

GYEREKSZEGÉNYSÉG MAGYARORSZÁGON A LEGHÁTRÁNYOSABB HELYZETŰ KISTÉRSÉGEKBEN

A lista tartalmazza a fejlett országokban elvárható szükséglet kielégítéseket, és azokat az erőforrásokat, amelyekhez a gyerekeknek hozzá kellene férniük.

Nélkülözőnek az a gyerek számít, aki a 14-ből kettőhöz, vagy többhöz nem fér hozzá.

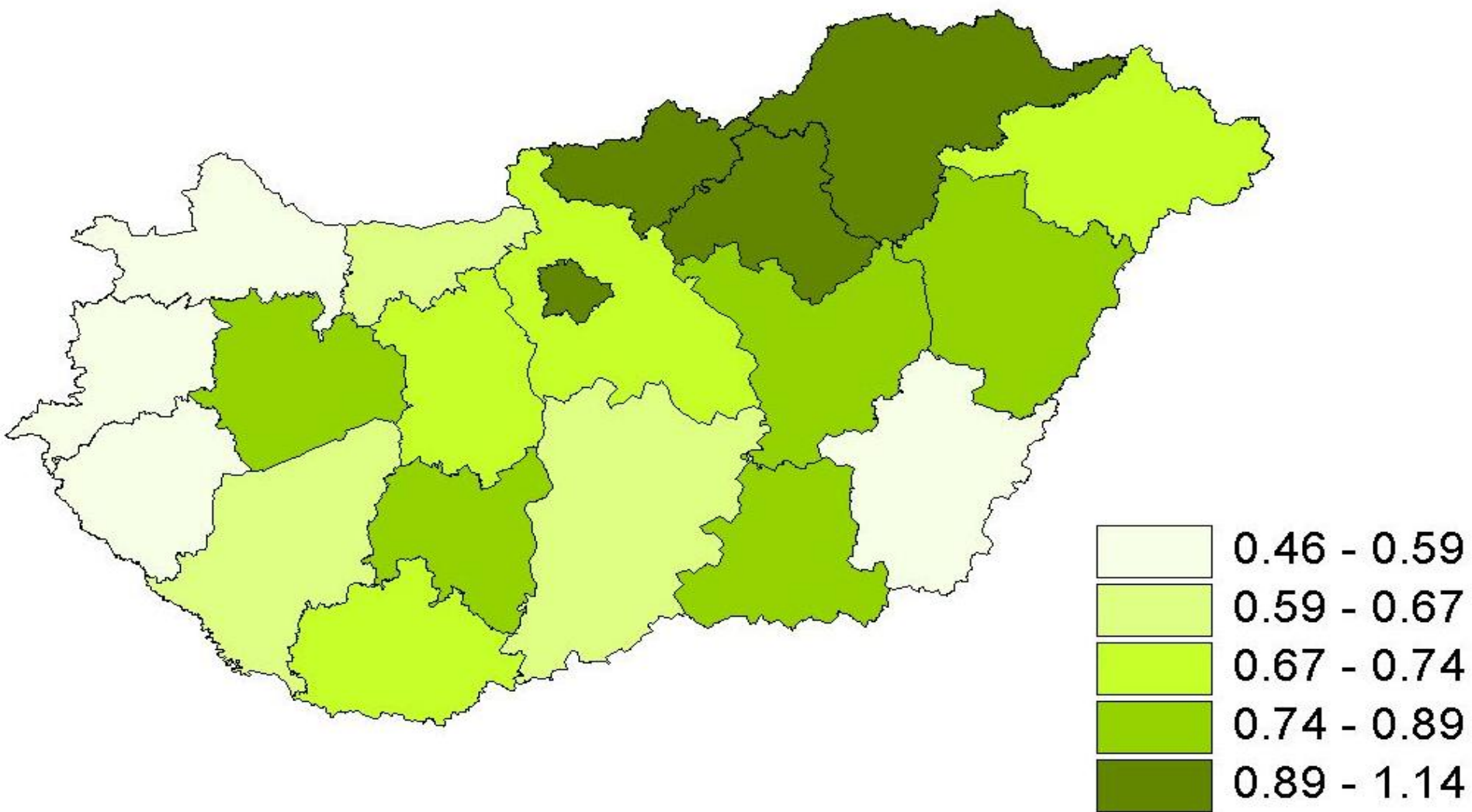
A deprivációs index pontjai

1. napi háromszori étkezés
2. legalább *naponta egyszer hús* vagy *hal*, vagy ezek vegetáriánus megfelelője
3. minden nap *friss gyümölcs* és zöldség
4. a gyerek életkorának és értelmi szintjének megfelelő *könyvek megléte* (nem számítva a tankönyveket)
5. eszközök a szabadban végezhető szabadidős tevékenységekhez (*bicikli, görkorcsolya, labda, stb.*)
6. rendszeres *szabadidős tevékenység* úszás, hangszeren játszás, részvétel ifjúsági közösségekben, stb.)
7. szobában használható *játékok* (legalább gyermekenként egy, beleértve az oktató játékokat, az építőkockákat, társasjátékokat vagy számítógépes játékokat)

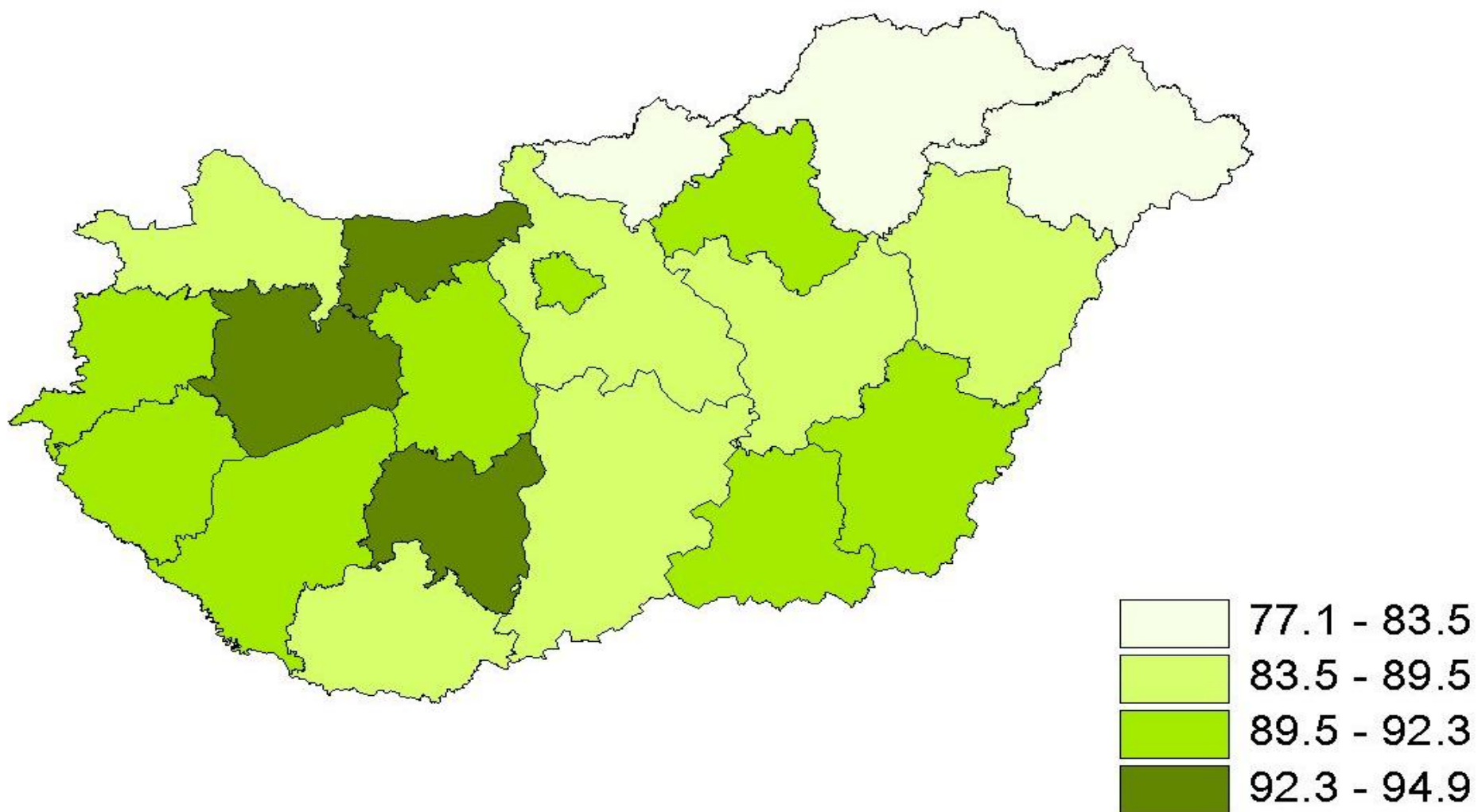
Folyt.....

8. pénz az osztálykirándulásokon, és egyéb iskolai rendezvényeken való részvételhez
9. csendes, *megfelelő méretű és megvilágítású hely* a házi feladat elkészítéséhez
10. *internet* kapcsolat
11. néhány *új ruha* (ne mind használt legyen)
12. *két pár megfelelő méretű cipő*, ezek közül az egyik bármilyen időjárási viszonyok között viselhető
13. *a barátok időnkénti meghívásának lehetősége*, azért, hogy a gyerek otthonában játszanak, és egyenek valamit
14. a különleges *események* (például születésnap, névnap, vallási ünnepek) *megünneplésének lehetősége*

Magántanulók aránya, általános iskola, KIR-Stat

Az iskolába lépők közül 3 évet óvodába járók aránya

Tanácsok

Grassroots 'C' edzőknek

- Első a gyermek.
- A gyermektársaság gyógyír a lélekre.
- Több gyermek, azonos szeretet.
- A pályán a gyermekek játékaiban, tehetségükben.
különbözőek lehetnek, de személyiségükben azonosak.
- A szegénységet, csak a lelki szegénység tudja felülmúlni.
- A kulturált, intelligens viselkedési mintát te közvetíted.

UEFA Grassroots 'C' edzőképzés

Köszönöm a figyelmet !